

مصلحه غرر حاصل است زیرا متصلح قصد چنین امری را نداشته و در هر دو صورت صلح باطل است و حق هم همین است زیرا اطلاق دلیل بطلان غرر نیز شامل مورد است ولی بطلان از جهت جهل متصلح اشکالی متوجه نیست زیرا مقصود متصلح رفع تعارض و صلح کلیه دعاوی متصوره است اعم از آنکه آن موضوع حقیقت داشته باشد یا نه معلوم باشد یا مجهول قدرت تسلیم مورد صلح را داشته باشد یا خیر تمام این جهات منشاء صلح و سازش گردیده

بحث دیگر که در اینموقع پیش میآید آنستکه جهالت متباین اصولاً بمقدار ثمن و جهالت مشتری مقدار مثن هم موجب بطلان عقد است - حق آنستکه اگر صلح محاباتی باشد جهل طرفین موجب بطلان صلح نخواهد شد ولی در غیرمورد صلح محاباتی بشرح مذکور جهالت موجب بطلان عقد است و فرق بین قاعده لاغرر و قاعده لاضرر در معاملات آنستکه در مورد غرراصل معامله بشرح مذکور باطل است ولی درمورد ضرر بحکم قانون شرع موجب خیار طرف خواهد شد نتیجه غرر بواسطه اغواء طرف بجهالت موجب ضرر بر طرف خواهد شد ولی شارع و قانون گذار نظریه مزبور را محط نظر قرار داده اصل غرر را بدلیل لاغرر و اجماع فقهاء موجب بطلان آن معامله قرار داده و لوم معامله مزبور مقرون بضرر باشد بنا بر این ضرر ملاک بطلان غرر نیست بلکه غرر هر کجا موجود باشد ولو ضرر هم نباشد موجب فساد معامله است .

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

ترجمه مهدی ملکی

مشغل و کالت

(بقیه)

فصل دوم

کارآموزی

کسی که واجد شرایط مذکور در فصل اول این کتاب بوده بخواهد نامش را جزو و کلای کارآموز ثبت نماید باید تشریفاتی را انجام دهد که

موضوع بحث ما در این فصل است و در دو قسمت تحت مطالعه قرار میگیرد
قسمت اول تشریفات لازمه برای ثبت نام در صورت کارآموزان و قسمت دوم
تکالیف و وظایف کارآموزان .

قسمت اول

تشریفات لازمه برای ثبت نام در صورت کارآموزان

این تشریفات که در ماده ۲۲ بیعد دستخط ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ درج شده
شامل چهار قسمت است اول تقاضای کارآموزی دوم نظریه هیئت مدیره کانون
سوم سوگند و چهارم ثبت نام داوطلب در صورت کارآموزان
۱ - تقاضای کارآموزی - داوطلب شغل و کالت باید کتباً درخواستی
تسلیم رئیس هیئت مدیره کانون و کلاهی محل اقامت قانونی خود با ذکر محل
اقامت نموده اوراق زیر را پیوست نماید .

الف - دیپلم لیسانس حقوق یا اصل گواهی دانشکده حقوق مشعر
بر گذراندن امتحانات لیسانس که از طرف دادستان شهرستان و دفتر دادگاه
استان پس از پرداخت حق گواهی بدفتر مرقوم امضا شده باشد - گواهی
دانشکده مادام که لیسانس صادر نشده معتبر بوده و پس از صدور لیسانس با
ثبت مندرجات ظهر آن در ظهر ورقه لیسانس باطل میشود .

ب - رونوشت شناسنامه و دلائل مثبتی تابعیت فرانسه از قبیل ورقه
خدمت نظام و وظیفه یا کارت انتخاباتی
ج - تصدیق عدم سوء سابقه

علاوه بر اوراق مرقوم داوطلب بایستی موقعیت خود را از حیث نظام
و وظیفه تشریح نموده معرف یا معرفی معتبری را نیز معرفی نماید

هیئت مدیره پس از وصول تقاضا و احراز اینکه جهات اساسی مانع
قبول تقاضا نبوده و پرونده کامل است در صورت لزوم با انتخاب یک نفر بعنوان
مخبر از طرف رئیس کانون دستور تحقیق و بررسی در اطراف وضعیت اخلاقی
مشاراییه را صادر و تقاضا کننده بایستی خود را تحت اختیار مخبر مرقوم گذارده
اطلاعات لازمه را بوی بدهد

عملاً نماینده کانون برای حسن جریان امر از طریق دادسرا بکدالتی
مربوطه مراجعه و از آنجا شروع بتحقیقات می نماید و بهر صورت میتواند باشنایان
یا کسان تقاضا کننده هم مراجعه نماید - این تحقیقات همیشه محرمانه بوده
صرفاً در صورت تمایل مخبر میتواند اطلاعات حاصله را بشخص درخواست کننده

اعلام دارد اگر تقاضا کننده قبلاً کارمند دولت بوده مراجعه بر رؤسای مافوق او لازم است و در مورد صاحبان مشاغل قضائی از قبیل نمایندگان قانونی و استگنان محاکم تحقیق از ریاست دادگاههای شهرستان و در مورد بازرگانان مراجعه بدفتر دادگاه تجارت محل اقامت ضروری است و مخصوصاً گواهی

دفتر مرقوم از حیث عدم وجود سابقه محکومیت بورشگستکی لازم است

آنچه مسلم است هر قدر هیئت مدیره دائره تحقیق و بررسی در اطراف سوابق اخلاقی تقاضا کننده را وسیع تر نموده و برای ورود بشغل و کالت در مورد اشخاصی که ممکن است از نظر اخلاقی حسن شهرت کاملی نداشته باشند سخت گیری نماید جای ایرادی باقی نیست و برای آنکه جامعه و کلاً از وجود عناصر ناباب پاک و منزّه باشد تا بعداً مجبور بطرد کسی از این جامعه تحت عنوان این اخلاقی نگردد شدت عمل هیئت مدیره کانون در ابتدای امر مطلوب پسندیده است

۲ - نظریه هیئت مدیره کانون - اول - اختیارات هیئت مدیره -

پس از تکمیل پرونده در جلسه هیئت مدیره طرح میشود و مخبر نتیجه تحقیقات خود را گزارش میدهد هیئت مدیره در صورت موافقت دستور انجام مراسم تحلیف را داده و الا میتواند درخواست را رد نماید و اصولاً در موقعی بسا قبول تقاضا موافقت نمیشود که بسا شرایط اساسی احراز این شغل موجود نبوده و یا وضع اخلاقی و شرافتمندی درخواست کننده کاملاً روشن نباشد و دیوان کشور در نظریه ثابتی تصمیم گرفته که هیئت مدیره میتواند حتی از لحاظ سوابق اخلاقی که از نظر عمومی واجد اهمیت زیادی نیست با قبول تقاضا موافقت ننماید زیرا عمل هیئت مدیره عمل اداری است و بحکم نمایندگی مقامات عمومی مکلف است توجه کاملی باخلاق و شرافت درخواست کننده داشته باشد - البته شمارش اعمالی که ممکن است موجب رد تقاضا گردد ممکن نیست ولی آنچه اصولاً مورد نظر هیئت مدیره واقع میشود در درجه اول حسن شهرت - استقلال و معروفیت بحسن اخلاق تقاضا کننده میباشد هیئت مدیره ممکن است نفیاً یا اثباتاً اظهار نظر کرده رسیدگی را ببعد موکول نماید و دستور تکمیل تحقیقات بدهد .

دوم - حق دفاع - درخواست کننده در مقابل تصمیم هیئت مدیره دارای حق دفاع است یعنی اگر هیئت رسیدگی را ببعد موکول نماید میتواند تقاضای حضور در جلسه را نموده مطالب خود را بیان کند و هم چنین هیئت مدیره میتواند راساً او را برای اخذ توضیحات دعوت نماید

بهر صورت تصمیم هیئت مدیره بایستی مدلل و موجه بوده منتها در ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم درخواست صادر و در ظرف یکماه پس از صدور بوسیله مخبر بوسیله کاغذ سفارشی دو قبضه بمتقاضی ابلاغ گردد ولی عدم رعایت ضرب الاجل های موقوم موجب بطلان تصمیم هیئت مدیره نمی باشد

سوم طرق شکایت از نظر هیئت مدیره - دراینکه آیا تصمیمات هیئت مدیره در مورد رد یا تاخیر در قبول تقاضای داوطلب قابل تجدید نظر میباشد یا خیر قبل از وضع دستخط ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ اختلاف نظر مهمی وجود داشت در حقوق قدیم فرانسه و تا اواخر قرن نوزدهم اصل اختیارات کامله هیئت مدیره بود و میتوانست بدون هیچ استدلالی با تقاضا موافقت نکند بدون آنکه حق شکایت یا اعتراضی برای درخواست کننده باشد و دلیل کانونهای و کلا این بود که شغل و کالت با مشاغل دیگر شبیه نبوده و چون و کیل در اداره امور عدالت سهیم بوده بعلاوه در مواقع لزوم قائم مقام قضات میگردد باید وجه اخلاقی و کلا کاملاً منزله و خالی از هر گونه آلودگی اخلاقی باشد - محاکم وقت هم در تأیید نظریه کانون بماده ۲۴ آیین نامه ۲۰ مه ۱۸۲۲ که حق پژوهش را فقط نسبت باحکام انتظامی کانون قائل بود متمسک و رد تقاضای کارآموزی یا عدم ثبت نام و کیل را در صورت و کلا عمل اداری میدانستند نه انتظامی ولی در ۱۸۶۷ با وجود مقاومت کانونهای و کلا که مصر در حفظ این اختیارات بودند دیوان کشور نظر داد که نظریه هیئت مدیره قابل شکایت استینافی در دادگاه استان بوده و استدلال نمود که این نظریه بیشتر جنبه انتظامی دارد تا اداری بعلاوه نمیتوان حق دفاع را از اشخاص سلب نمود و لازم است کسانی را که واجد شرایط قانونی احراز شغلی هستند در قبال تصمیمات غیر عادلانه یا خود مختار هیئت های مدیره حفظ نمود بالاخره مواد ۱۷ و ۲۴ دستخط ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ باختلاف مرقوم خاتمه داده و از نظر دیوان کشور تبعیت نمود و از آن بیعت دیگر کانون و کلا دارای قدرت سابق نمی باشد و در نتیجه اولاً بایستی نظریه خود را استدلالی بیان کند و ثانیاً این نظر خواه مشعر بر رد خواه مشعر بر قرار تکمیل تحقیقات باشد قابل شکایت استینافی است و حتی عدم موافقت کانون با اختبار پس از طی دوره کارآموزی یا عدم

تشکیل جلسه هیئت مدیره برای رسیدگی در اطراف تقاضای وکالت قابل شکایت است .

همانطور که گفتیم مرجع شکایت دادگاه استان است ولی البته این مراجعه شبیه باستیناف عادی نیست زیرا در مواقع هیئت مدیره دادگاه حقوقی یا کیفری نبوده و تصمیماتش صرفاً جنبه امریه قانونی را دارد و بهمین نظر عملاً محاکم استیناف توجه زیادی بشکایت مراجعین نکرده و چون معتقدند که با مسئولیت اخلاقی هیئت مدیره نسبت باعمال و کلا و اینکه کانون بایستی حافظ بیدار شرافت و حیثیت فرد فرد و کلا و جامعه و کلا باشد جز در مورد تفسیر بین مخالف قانون یا اعمال نظر خصوصی آشکار نظر کانون و کلا را تائید می نمایند .

بهر صورت تشریفات مراجعه استینافی از اینقرار است که شاکی بایستی در ظرف يك ماه از تاریخ رویت نظریه هیئت مدیره بدادگاه استان مراجعه نماید و تقدیم دادخواست ضروری نبوده حتی بوسیله کاغذ سفارشی یا غیر سفارشی هم خطاب بر رئیس کانون میتوان شکایت نمود - دادگاه استان پس از استحضار از شکایت تشکیل جلسه عمومی داده با حضور شخص رئیس کانون و پس از استماع توضیحات او بموضوع رسیدگی مینماید

در اینجا بایستی توجه داشت که جز در مورد وکیل ممنوع الوکاله که مجدداً کانونی باورود او بوکالت موافقت مینماید و دادستان شهرستان میتوانند از این تصمیم در همان اجل قانونی بوسیله دادستان استان شکایت استینافی نماید در سایر موارد حق شکایت استینافی منحصر بدرخواست کننده و داوطلب است نظریه دادگاه استان قابل شکایت فرجامی از طرف داوطلب رئیس کانون و دادستان در مورد استثنائی فوق در ظرف مدت قانونی معمولی میباشد .

۳ - مراسم سوگند و تشریفات آن - پس از آنکه تصمیم هیئت مدیره مشعر بر قبول تقاضای کارآموزی اتخاذ شد و قبل از آنکه نام داوطلب در صورت و کلاهی کارآموز ثبت شود باید مراسم تحلیف انجام شود - داوطلب بایستی قبلاً از رئیس دادگاههای شهرستان دادستان شهرستان و رئیس کانون و کلا و بعداً از تمام اعضاء هیئت مدیره کانون دیدن نموده خود را معرفی نماید -

دادستان شهرستان بایستی زیر دیپلم لیسانس را امضاء نموده تصدیق کند که شرایط قانونی و کالت در داوطلب جمیع است بعداً در دادگاه استان محل اقامت در حضور رئیس کل دادگاههای استان داوطلب با تفاق رئیس کانون حاضر شده قسم یاد می کند - رئیس کانون در صورتیکه نتواند یا نخواهد شخصاً حاضر شود بایستی نامه متضمن این مقصود بشرح بین الحلالین خطاب بر رئیس کل دادگاههای استان صادر نماید (مفتخراً آقای فلان لیسانسیه حقوق را که واجد شرایط مقرر در دستخط ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ بوده و تشریفات و تکالیف لازمه را در مقابل آقایان روسای محاکم انجام و موافقت دادستان شهرستان را جلب نموده بداد گاه محترم استان برای انجام مراسم سوگند معرفی می نماید) رئیس کل دادگاههای استان بامستشاری که از طرف او معین شده بدو داوطلب خطاب میکند شما باید قسم یاد کنید که در دفاع یا مشاوره چیزی برخلاف قوانین - نظامات - وجدان - امنیت اجتماعی و صلح عمومی نگفته یا ننویسید و هرگز نسبت بمحاکم یا مقامات عمومی هتک حرمت ننمائید دست را بالا کرده بگوئید قسم یاد میکنم - داوطلب یا داوطلبان که ملبس بلباس و کالت میباشند دست راست خود را بلند کرده و قسم میخورند و پس از آن از او دعوت میشود که در ردیف و کلای حاضر در جلسه یا در محل مخصوص و کلا بنشیند گاهی اتفاق میافتد که دادگاه استان با انجام مراسم سوگند مخالفت مینماید و آن در صورتی است که یکی از نظامات مربوطه بشغل و کالت که در فصل اول ذکر شد رعایت نشده باشد ولی البته از جهت اخلاقی و اینکه آید داوطلب واجد شرایط اخلاقی لازمه شغل میباشد دادگاه استان حق رسیدگی نداشته و باین جهت نمیتواند از اجرای مراسم سوگند خود داری نماید .

سابقاً هر موقع که داوطلبی تشریفات مقدماتی را انجام میداد و از طرف کانون معرفی میشد همان موقع قسم یاد کند ولی اخیراً بموجب آیین نامه ۱۵ نوامبر ۱۹۳۰ مقرر شده است که فقط بین اول ژوئیه تا اول دسامبر باستثنای دو ماه تعطیلات محاکم اوت و سپتامبر بایستی مراسم سوگند انجام گیرد بعلاوه بموجب همین آیین نامه داوطلب پس از ادای سوگند بایستی حق ثابتی را بصندوق کانون و کلاء پرداخت نماید .